



1. Under övningarna agerar Stena Jutlandica undsättande fartyg som anländer till olycksplatsen med First-utrustning ombord. Fartyget går i cirkel runt livflottarna för att platta ut vattnet. ▶



2. En CRRB sjösätts med hjälp av en vagg som är öppen i båda ändar. ▶



3. CRRB:n kopplar krankroken till flottens lyftstropp. Flottarna får inte vara för stora, max 50 personer, och måste ha en tillräckligt stark lyftögla för att kunna lyftas lastade. ▶



4. Flotten spelas hem av kranen och lyfts i säkerhet ombord. Om en 50-mannaflotte lyfts var sjätte minut innebär det 500 räddade i timmen.
5. CRRB:n lyfts ombord igen med hjälp av vaggan (stora bilden ovan).

Här testas nytt koncept för massräddning

Ett fartyg evakueras och man lyckas få de ombordvarande till livflottarna. Nu gäller det att få dem i säkerhet så fort som möjligt.

Sedan tre år tillbaka testas en utrustning på Stena Jutlandica där man helt enkelt lyfter ombord flottarna på ett undsättande fartyg.

Befälhavare Jörgen Lorén pekar längs Stena Jutlandicas babordssida. I en vagg tillverkad av hopsvetsade plaströr hänger en CRRB (Close Range Rescue Boat). Den ingår i testutrustningen som Stena Jutlandica har ombord. Sjösäkerhetsprojektet First är ett samarbete mellan Sjöräddningssällskapet och Stena Line. Namnet står för First Independent Rescue Safe Transfer och målet är att utveckla utrustning och metoder för säker och effektiv massräddning till sjöss.

Projektet startade 2007 och har presenterats på flera internationella massräddningskonferenser och hos IMO i London. Projektet drivs framför allt av tre personer: Jörgen Lorén, Stena Line, Mikael Hinnerson, Sjöräddningssällskapet och Fredrik Falkman, Industrial Design.

– Sjöräddningssällskapet vet när jag är ombord. Om det ska bli dåligt väder och passar i övrigt så håller vi en övning, säger Jörgen.

Vid övningar körs enheten som finns ombord på Stena Jutlandica av Sjöräddningens personal. De olika momenten testas för att visa hur de fungerar i varierande väderförhållanden och för att upptäcka eventuella brister. Vid några tillfällen har även helikopter deltagit. Övningarna görs när Stena Jutlandica har passagerare ombord; Jörgen informerar dem om vad som är på gång och kör sedan in den förlorade tiden så att tidtabellen hålls.

Medan färjan går i cirkel för att platta till havet inne i cirkeln, samarbetar räddningsbåtens förare och kranföraren ombord på Stena Jutlandica för att koppla och hissa upp flottar med människor i på färjans däck. Kommunikationen mellan parterna är oerhört viktig.

Svend Lindberg är båtsman ombord på Stena Jutlandica och har varit involverad i projektet sedan start. Dels som kranförare under övningarna, dels för att placera utrustningen ombord.

– Det är roligt att få vara med och

hitta på lösningar, säger han. Vi flyttade runt grejerna en del ombord innan vi kom fram till var de skulle stå.

Nu ligger CRRB:n i sin vagg (cradle) på babordssidan akter om skorstenen. Den ordinarie räddningsbåten ligger på skena bredvid, redo att skjutas fram om den ska användas. En inlånad kran står en bit bort.

Svend är mycket positiv till hela First-konceptet.

– **Allt går så snabbt** och lätt. För några år sedan fick vi ombord en FRB (Fast Rescue Boat) och den är jättebra, men det här nya är ännu bättre. Vaggan är lättare och man behöver inte kroka loss båten. Jag kan inte se något som skulle vara enklare än detta, säger han. Just enkelhet är ett av målen med First. Ta bort så många riskmoment som möjligt.

– Ibland när man ser hur ingenjörer har tänkt blir man alldeles förtvivlad, säger Jörgen. Varför gör ni inte grejerna användarvänliga? Låt sjömännen själva vara med och bestämma!

I systemet som nu testas ombord behöver räddningsbåtens förare bara provstarta, rapportera över radion och köra iväg. Vaggan går att köra rakt



Från kranförarplats har båtsman Svend Lindberg god överblick över vad som händer både i vattnet och när flottarna kommer upp på färjans däck.

igenom så man slipper backa när man kommit ner i vattnet. Motorn går att starta även om båten slagit runt och om en tamp skulle sugas in i vattenintaget

räcker det att vända sig om, lyfta på ett plastlock och plocka bort tampen från axeln där den fastnat.

– Med den här utrustningen kan du göra mycket fel utan att det skiter sig. Vi ska inte ha grejer ombord som folk inte vågar använda. Det får inte vara krångligt, säger Jörgen.

För tillfället är målet att få utrustningen godkänd av Transportstyrelsen som en del i Stena Jutlandicas ordinarie räddningssystem.

– **På sikt vill vi** att detta ska bli global standard. Men det vi hoppas på nu är ett nationellt avsteg för att få godkänt att använda den ombord. Då kan vi börja öva med besättningen, visa att det finns alternativ till den traditionella utrustningen, att det här fungerar och är enkelt att använda, säger Jörgen som har gott hopp om ett godkännande.

I väntan på det får bara Sjöräddningens personal köra CRRB:n under övningarna. Och den gamla räddningsbåten måste finnas kvar ombord. Trots att Jörgen bestämt säger att han aldrig skulle skicka ut en sjöman i den i skarpt läge och dåligt väder. För att hantera First-utrustningen ombord på fartyg som Stena Jutlandica

krävs förutom räddningsbåtens förare tre personer ur fartygets besättning. En som kör kranen och två som krockar av flottan och tar hand om nödställda.

– **Min vision är** att förbättra sjösäkerhetsarbetet och öka samarbetet mellan Sjöräddningen och handelsfartyg, säger Jörgen Lorén. Vid en stor olycka orkar vi kanske ett par timmar ombord, sedan kan man flyga ut styrkor från Sjöräddningen som tar vid. Och First funkar inte bara för färjor. Andra typer av fartyg kan också ha enheter ombord och dra nytta av dem.

Om och när utrustningen blir godkänd planerar Jörgen att hålla en ordentlig kurs för alla som vill i Stena Jutlandicas däcksbesättning. Men några har redan fått prova att köra CRRB. I höstas höll Jörgen och Sjöräddningssällskapet kurs på Karingön för besättningsmedlemmar. Drygt 20 personer nappade och kursen var enligt Svend Lindberg enormt uppskattad.

– Jag har varit i Stena i 35 år och det här var det bästa vi gjort. Alla som var med var jättenöjda, säger han.

Text Klara Magnusson
Bild Jonas Forslind och First